

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 14/02-106

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 11. februára 2004 o späťvzatí návrhu skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpených advokátom JUDr. E. V., B., na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky, za účasti Národnej rady Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

Konanie o návrhu skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na začatie konania o súlade § 272 a § 276 štvrtá veta zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov s čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd **z a s t a v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 24. apríla 2002 doručený návrh z 5. marca 2002 skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej

republiky (ďalej len „navrhovateľ“) na začatie konania o súlade § 272 a § 276 štvrtá veta zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) s čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Navrhovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal tento nález:

„1. Ustanovenie § 272 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ustanovenie § 276 štvrtá veta zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.“

Ústavný súd návrh 7. mája 2002 predbežne prerokoval a uznesením č. k. PL. ÚS 14/02-13 ho prijal na ďalšie konanie.

2. Navrhovateľ prostredníctvom právneho zástupcu podaním z 22. januára 2004 v súlade s § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a v spojení s § 96 Občianskeho súdneho poriadku vzal návrh v celom rozsahu späť a ústavný súd požiadal, aby konanie o ňom v celom rozsahu zastavil.

K dôvodom späťvzatia návrhu bolo uvedené, že: *„prijatím posledných noviel Trestného poriadku (najmä zák. č. 457/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) síce neboli priamo zmenené tie jeho ustanovenia, ktoré sú predmetom tohto konania, avšak došlo k zmene základných princípov inštitútu mimoriadnych opravných prostriedkov, čím konanie o súlade ustanovenia § 272 a 276 štvrtej vety Trestného poriadku s čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru*

o ochrane ľudských práv a základných slobôd, stratilo svoj pôvodný zmysel a už nemá ďalšie opodstatnenie.

Vzhľadom na tú skutočnosť, že zákon výslovne neupravuje postup ústavného súdu pri späťvzatí návrhu, z citovaného ustanovenia § 31a zákona je zrejmé, že pri späťvzatí návrhu sa použijú primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, konkrétne jeho ustanovenie § 96, v zmysle ktorého môže navrhovateľ vziať počas konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví.

Podotýkam, že dispozičný princíp v konaní pred ústavným súdom tento potvrdil už vo svojom skoršom rozhodnutí (uznesenie Ústavného súdu SR z 6. 10. 1994, sp. zn. PL. ÚS 4/94).“

II.

1. Ústavný súd už v tejto veci rozhodoval o jednom späťvzatí návrhu navrhovateľom (podaním z 18. decembra 2002) uplatnenom v súvislosti s prebiehajúcimi prácami na rekodifikácii Trestného poriadku, ktoré mali podľa neho v tom čase byť v záverečnej fáze a komplexne riešiť aj inštitút mimoriadnych opravných prostriedkov.

Ústavný súd vtedy uznesením č. k. PL. ÚS 14/02-76 z 23. januára 2003 späťvzatie návrhu nepripustil. Zdôraznil predovšetkým, že nie je povinný späťvzatie návrhu navrhovateľom pripustiť a konanie zastaviť, ale rozhodnutie závisí od jeho úvahy, pričom dospel k názoru, že rešpektovanie vôle navrhovateľa, teda dispozičnej zásady, v konaní pred ústavným súdom by išlo na úkor ochrany ústavnosti v zmysle čl. 124 ústavy.

2. Navrhovateľ vzal návrh na začatie konania späť (opätovne) a odôvodnil tento dispozitívny úkon prijatím novely Trestného poriadku - zákona č. 457/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „novela Trestného poriadku“). Podľa názoru navrhovateľa táto novela síce priamo nezmenila napadnuté ustanovenia Trestného poriadku (§ 272 a § 276), ale zmenila koncepciu tohto

mimoriadneho opravného prostriedku do tej miery, že navrhovateľ sa rozhodol netrvať na vyslovení nesúlady týchto ustanovení.

Ústavný súd pripomína, že späťvzatie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov nie je úkonom, ktorému sa v konaní pred ním priznávajú automaticky účinky vedúce k zastaveniu konania. Potvrďuje to aj judikatúra ústavného súdu, ktorá obsahuje nielen súhlas so späťvzatím návrhu, ale aj nesúhlas s takýmto dispozitívnym úkonom navrhovateľa. Túto líniu potvrdil ústavný súd aj v tomto konaní, keď s prvým úkonom, ktorým navrhovateľ vzal späť návrh na začatie konania, nespojil rozhodnutie o zastavení konania, pretože dôvodom na tento úkon navrhovateľa bol pripravovaný projekt rekodifikácie Trestného poriadku.

3. Pri druhom úkone, ktorým navrhovateľ vzal späť návrh na začatie tohto konania, tento odôvodňuje novelou Trestného poriadku.

Ústavný súd bez toho, aby analyzoval vzťah medzi pôvodným návrhom na začatie konania a zmenenou koncepciou sťažnosti pre porušenie zákona, konštatuje, že odôvodnenie úkonu, ktorým navrhovateľ teraz vzal späť návrh na začatie konania, má rozumnú oporu v novele Trestného poriadku aj v dôvodovej správe k tým ustanoveniam, ktoré upravujú sťažnosť pre porušenie zákona a postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní o nej. Navyše, podľa názoru ústavného súdu by takto pozmenená koncepcia mimoriadneho opravného prostriedku vyžadovala doplnenie návrhu na začatie konania, ktoré nie je možné reálne očakávať. Navrhovateľ však späťvzatím návrhu dal najavo, že nemieni trvať na podstate svojho návrhu ani ho dopĺňať.

Z tohto procesného postupu navrhovateľa súčasne vyplýva to, že navrhovateľ prestal v konaní o súlade právnych predpisov tvrdiť a preukazovať obsahový rozpor napadnutých ustanovení Trestného poriadku s označenými článkami ústavy a dohovoru. Tento rozpor je však základným procesným predpokladom nielen na to, aby ústavný súd návrh prijal na ďalšie konanie, ale aj na to, aby o ňom aj v merite veci konal a rozhodoval (porovnaj § 37 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde). Tento procesný predpoklad na ďalší postup za daného

stavu (novela právnych noriem upravujúcich sťažnosť pre porušenie zákona v trestnom konaní súdnom) nemožno nahradiť postupom ústavného súdu bez súčinnosti s navrhovateľom. Ústavný súd je síce oprávnený doplniť dôvody, pre ktoré navrhovateľ tvrdí nesúlady právneho predpisu nižšej právnej sily s právnym predpisom vyššej právnej sily, ale nie je oprávnený (ani povinný) nahradiť taký nedostatok základného predpokladu na rozvinutie procesných vzťahov v konaní o súlade právnych predpisov.

4. Tieto základné východiská spolu s názorom ústavného súdu, podľa ktorého späťvzatie návrhu v tomto konaní a jeho zastavenie netvorí prekážku veci rozhodnutej pre prípadný iný návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov, viedli k tomu, že ústavný súd nezistil žiadnu ústavnú prekážku, aby dispozitívnemu úkonu navrhovateľa v tomto konaní priznal právne účinky. Dôsledkom týchto účinkov je zastavenie konania pre odpadnutie jeho predmetu.

Preto ústavný súd rozhodol o zastavení tohto konania (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 96 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

K tomuto uzneseniu sa pripája odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2004

Odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka

1. Podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov pripájam k uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 14/02 z 11. februára 2004 – ktorým bolo konanie o návrhu skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na začatie konania o súlade § 272 a § 276 štvrtá veta zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) s čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zastavené – toto odlišné stanovisko, pretože nesúhlasím s výrokom označeného uznesenia a ani s jeho odôvodnením.

2. Novela Trestného poriadku - zákon č. 457/2003 Z. z. (ďalej len „novela Trestného poriadku“) – ktorá nadobudla účinnosť 1. decembra 2003, situáciu z hľadiska predmetu konania pred ústavným súdom kvalitatívne nemení.

Oproti dovtedy účinnému zneniu Trestného poriadku, v časti týkajúcej sa sťažnosti pre porušenie zákona (ďalej len „SPZ“) ako mimoriadneho opravného prostriedku v trestnom konaní, došlo:

- a) k sprísneniu podmienok podania SPZ v § 266 ods. 1 a
- b) k ustanoveniu konania o SPZ na verejnom zasadnutí ako pravidla a na neverejnom zasadnutí ako výnimky v § 274 ods. 1 a 2.

Podstatou predmetu konania ústavného súdu je tvrdenie navrhovateľa v návrhu, že platná právna úprava SPZ v Trestnom poriadku, v časti týkajúcej sa SPZ v neprospech obvineného, je v rozpore so zásadou rovnosti strán v trestnom konaní, pretože SPZ môžu podať len zástupcovia štátu (generálny prokurátor a minister spravodlivosti), a nie

obvinený. S tým sa zhoduje aj Národná rada Slovenskej republiky ako odporca v konaní pred ústavným súdom (pozri nové stanovisko jej predsedu z 21. novembra 2002).

Novela Trestného poriadku sa nedotkla zákonnej úpravy aktívnej legitímácie na podanie SPZ, pretože stále ju môžu podať iba generálny prokurátor a minister spravodlivosti, avšak nie obvinený. Navrhovateľom namietaná ústavná problematickosť takejto právnej úpravy z hľadiska rešpektovania rovnosti strán v súdnom konaní preto pretrváva.

3. Keďže za týchto okolností podľa môjho názoru rešpektovanie vôle navrhovateľa vziať návrh späť a zastaviť konanie môžu ísť na úkor ochrany ústavnosti v zmysle čl. 124 ústavy – teda riešenia nastoleného ústavného problému – späťvzatie návrhu nemalo byť pripustené a v konaní malo byť pokračované.

V Košiciach 11. februára 2004